

Elke groep ontwikkelt vroeg of laat een eigen taal, dat geldt voor sporters die een jargon bezigen waar onsportievelingen geen chocola van kunnen maken, maar ook voor christenen.

Het was hoog tijd voor een boekje over kerktaal, vond Maarten Vermeulen, in het dagelijks leven eindredacteur bij het *Nederlands Dagblad*. Want christenen die uit verschillende tradities stammen, begrijpen elkaar vaak ook niet meer, laat staan niet-christenen.

Onder de bedekking van de zalving staan? Een lid van een Gereformeerde Gemeente weet echt niet waar je het over hebt. Maar lees als evangelicaal eens een boekje van een ingeleide bevindelijke gereformeerde. Het is Nederlands maar wat er bedoeld wordt gaat in veel gevallen voorbij aan een Pinkstergelovige.

Ik kreeg het op mijn hart, heet het boekje en daarmee wordt meteen duidelijk hoezeer het taalgebruik van de verschillende soorten christenen verschilt. Een lid van de evangelische gemeente heeft een boodschap van God ontvangen als hij iets op het hart krijgt, een meer reformatorisch georiënteerde christen gaat in zo'n geval naar de cardioloog.

Pniëltje

Gereformeerde en andere christenen met reformatorische wortels vallen vooral op door ouderwetse terminologie. Loven en prijzen is er zo een. Is er verschil? Wat is loven, en wat prijzen?

Hoe strakker in de leer, hoe archaischer het taalgebruik: *Heilige de Heere deze roepstem aan ons aller hart*. Alleen al de drie e's die Heere krijgt, wijzen in de richting van het bevindelijke volksdeel. Evenals de vraag: 'heb jij je Pniëltje wel gehad?' Wat het betekent, weet

alleen de ingewijde.

En soms blijft een woord gewoon in gebruik maar verandert de betekenis aanzienlijk. Gemeenschap hebben, is zo'n uitdrukking die flink op de lachspieren kan werken als hij ondoordacht wordt gebruikt.

Evangelische christenen zijn niet zozeer ouderwets in hun taalgebruik als wel zeer creatief in het bedenken van nieuwe termen waarmee je alle kanten op kunt. 'Ik spreek vrijmoedigheid over je uit', is er zo een. Het zijn hier niet zozeer de woorden zelf als de combinatie die de wenkbrauwen doet fronsen.

Een aparte categorie christelijke jargon wordt gevormd door uitspraken die rechtstreeks aan de Bijbel zijn ontleend maar hun vanzelfsprekendheid volledig hebben verloren. 'Gewassen door het bloed van Jezus', is er zo een. In hedendaagse oren een huiveringwekkende uitspraak die alleen maar vragen zal oproepen terwijl die als een verhelderend beeld is bedoeld.

Emmertjes

Taal staat natuurlijk niet op zich, Vermeulen neemt *en passant* ook een aantal christelijke gewoontes op de hak. Zoals de rituele dans rond geld die zich openbaart wanneer het over de Vaste Vrijwillige Bijdrage gaat. Een *contradictio in terminis*, in ieder geval gevoelsmatig. Maar ook de gebruiken op de conferenties, praise-avonden en de manieren waarop het kerkvolk wordt gemanipuleerd: 'de emmertjes bleven net zo lang rondgaan tot het geld er was'.

Je taalgebruik verraadt vaak meer dan je lief is. De verleiding christelijk jargon te gebruiken om je eigen ambities waar te maken, kan groot zijn. Neem alleen al de manier waarop sommige leiders met kritiek omgaan.

'Hoe sterker de geest van kritiek wordt, hoe sterker de zalving op jullie zal toenemen', is daar een mooi voorbeeld van. Zo lusten we er nog wel eentje, maar werken doet het helaas vaak wel.

Ik kreeg het op mijn hart is heel vermakelijk om te lezen, al is vermogen tot zelfrelativering en zelfspot daarbij onmisbaar. Maar wie om zichzelf kan lachen en een geloof heeft dat niet afhankelijk is van mooie woorden en dierbare uitspraken, kan veel plezier beleven aan dit boekje. Zeker als het lukt de gevoeligheid voor fraai jargon in je eigen omgeving aan te scherpen.

Al gaat het boekje vooral over taal, met een bijgeleverde poster wordt aandacht gevraagd voor de lichaamstaal door plaatjes van verschillende houdingen die evangelische christenen plegen aan te nemen tijdens een dienst. Handig voor de niet-evangelische christen om mee te oefenen als hij of zij is uitgenodigd een doopdienst bij te wonen of gewoon uit nieuwsgierigheid een evangelische dienst wil meemaken.

Dat zijn boekje de spraakverwarring gaat opheffen, gelooft Vermeulen zelf ook niet. Dat is dan ook niet zijn belangrijkste doel. Hij wil christenen vooral een spiegel voorhouden en niet het heilige naar beneden halen maar wel het menselijke van het geloof relativeren. En daar is, voor wie het christelijke nieuws een beetje bijhoudt, meer dan genoeg aanleiding voor.

Ineke Evink

Maarten Vermeulen, *Ik kreeg het op mijn hart*, Uitg. Plateau €12,50

Pa
Van
den
het
bij
het